



TPAO ve BOTAŞ birleştirilmeli; doğalgaz depolama tesisleri ve doğalgaz iletim hatları özerk bir kamusal yapı bünyesine alınmalıdır. Doğalgaz alım sözleşmelerinin devredilmesi uygulaması sona ermelidir. Doğal Gaz Piyasası Yasası'nda değişiklik yapılarak ithalat kısıtlamaları kaldırılmalı ve BOTAŞ'ın mevcut doğalgaz sözleşmelerinin özel kuruluşlara devrine son verilmelidir.

Doğalgaz fiyatları üzerindeki %18 KDV %1'e düşürülmeli, ÖTV kaldırılmalıdır. İthal edilen doğal gazın alım fiyatlarında gerçekleştirilecek düşüşler, anında tüketicilere yansıtılmalıdır.

Yerli ve yenilenebilir enerji kaynakları etkin bir şekilde değerlendirilmeli ve gerekli yatırımlar ivedilikle yapılmalıdır.

05/11/2008

TMMOB
Makina Mühendisleri Odası
Bursa Şube Yönetim Kurulu

2008

3 Elektrik ZAMMI, 5 Doğalgaz ZAMMI..

AKP Hükümeti'nin serbest piyasa ve özelleştirme ısrarı nedeniyle pahalı elektrik ve elektrik kesintileri açmazıyla karşı karşıya kalan halk, yeni yılın ardından Şeker Bayramı'nda zam hediyesi almıştı. Yapılan Bu Doğalgaz zammının ardından Kurban bayramında da net olarak belli olmasa da % 10-12'lik bir elektrik zammı bekliyoruz. Bu yıl içinde konutların kullandığı elektrik için **çıplak fiyata uygulanan zam yüzde 64.5'e** ulaştı. Bu zamla elektrik fiyat artışı, Ocak 2003-Ağustos 2008 dönemini kapsayan 5 yıl 7 aylık AKP iktidarı döneminde gerçekleşen tüketici fiyatları endeksindeki yüzde 63.5'lik artışı da aştı. Böylece 5 yıldır zam yapmadık diyerek oy toplayan AKP Hükümeti'nin seçim boyası 11 ayda döküldü.

AKP'nin Zam Serüveni

AKP Hükümeti, konutlarda kullanılan elektriğin fiyatını, çıplak fiyat üzerinden yüzde 18.2, iletim, dağıtım ve perakende hizmet bedellerindeki artışlarla birlikte ise yüzde 19.5 oranında artıran yeni yıl zammını 1 Ocak 2008 tarihinde devreye soktu. Seçimlerin hemen ardından yapılan bu fiyat ayarlamasıyla sanayide çıplak elektrik fiyatı yüzde 11.7, ticarethanelerde yüzde 17.5 artırıldı. Ocak ayında sanayinin fiyat artışı konutlara göre daha düşük düzeyde tutulurken, bu dönemde tarifede en çok zam gören kullanıcılar yüzde 21.1 ile şehit aileleri ve muharip malul gaziler oldu.

Hükümet, serbest piyasa ısrarı nedeniyle girilen elektrik sıkıntısı ortamında özel sektörün kar realizasyonuna yönelik zam taleplerini karşılamak için 1 Ağustos 2006 tarihinde Dengeleme ve Uzlaştırma Yönetmeliği ile karborsa sistemini devreye soktu. Bu uygulama ile söz konusu piyasada elektriğin birim maliyeti 19 Ykr'yi aştı. Bu maliyetin tüketicilere aktarılmasını öngören düzenleme ile 20 dağıtım şirketinin tarifesine bu sistemin maliyeti yansıtıldı. Bu uygulamanın Haziran 2008'de devreye alınmasıyla 1 Temmuz'dan geçerli olmak üzere karborsa zamları tarifelere yansıdı. Böylece 1 Temmuz 2008'den itibaren çıplak elektrik fiyatları yüzde 25.7 oranında arttırıldı.

Aynı tarihte Yüksek Planlama Kurulu kararıyla devreye alınan **Maliyet Bazlı Fiyatlandırma** denilen otomatik zam uygulamasının ilk yansıması 1 ay önce şeker bayramında yapılan yüzde 10.7 oranındaki zamla

yürürlüğe girdi. Böylece yılbaşından bu yana yapılan zam **KONUTLARDA % 64.5'e, SANAYİDE % 55.4'e, TİCARETHANELERDE % 63.5'e** ulaşmış oluyor. Çıplak elektrik fiyatlarına yapılan zam; **şehit ve gazi aileleri için yüzde 68.6'ya ve kalkınmada öncelikli illerdeki mesken kullanıcıları için de yüzde 65.2'ye ulaştı.**

Maliyet Bazlı Fiyatlandırma kararına göre 1 Ocak 2009 tarihi itibarıyla elektrik fiyatları 2009 yılı programına göre yeniden belirlenecektir.

Elektrik fiyatında kayıp-kaçak bedeli

Hükümetin dağıtım bölgelerini özelleştirmeye yönelik hazırlığı çerçevesinde 1 Temmuz 2008 zammından itibaren çıplak elektrik fiyatı içindeki kayıp ve kaçak bedeli ayrıca açıklanmaya başlanmıştır. Buna göre tüketiciler çıplak elektrik fiyatının yüzde 13.6'sını kayıp ve kaçak bedeli olarak ödemektedirler. Tarifelere bakıldığında 1 Ekim 2008 tarihinden itibaren kayıp ve kaçak bedeli yüzde 10.7 oranıyla aynı düzeyde zamlanmıştır. Kayıp ve kaçak bedeli olarak en fazla ödemenin yüzde 25.4'lük payla aydınlatmadan kesildiği, ikinci sırada yüzde 18-19 oranıyla tarımsal sulamanın geldiği, üçüncü sırada da yüzde 15 oranıyla şehit ve gazi ailelerinin kayıp ve kaçak bedelini fazla ödediği görülmektedir.

Zamlarla 1 Yılda 4.5 Milyar YTL Tahsil Edilecek

Türkiye'de 2007 yılında 30 milyon 24 bin abone 155 milyar 135 milyon kilovatsaatlik elektrik tüketmiştir. Bu tüketimin parasal değeri 15 milyar 25 milyon YTL olmuştur. Tüketimin hiç artmadığı düşünülerek, Ocak zammının 1 yıl, Temmuz zammının 6 ay, Ekim zammının da 3 ay geçerli olduğu dikkate alınarak kaba bir hesaplama ile zammın parasal karşılığı hesaplanmıştır. Elektriğe 1 yıl geçerli olmak üzere ortalama yüzde 16; 6 ay geçerli olmak üzere ortalama yüzde 22.3, 3 ay geçerli olmak üzere ortalama yüzde 9.5 zam yapıldığı dikkate alındığında, 2007 yılı düzeyindeki elektrik tüketiminin parasal değeri olarak 19.6 milyar YTL tahsil edilecektir. Böylece yapılan zamlarla halktan 4.5 milyar YTL'yi aşan bir para toplanmış olacak.

Zamdan Kimler Ne Kadar Etkilenecek?

Türkiye'de elektrik tüketiminin dağılımına bakıldığında, 36.5 milyar